

Školní vzdělávací program školní družiny

ŠVP pro školní družinu při Základní škole Zlín, Mostní,
Mostní 2397, Zlín

Školní družina je zřízena dle školského zákona č.
561/2004 Sb. a řídí se zejména vyhláškou MŠMT č.
74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání

Identifikační údaje

Předkladatel: Základní škola Zlín, Mostní

Adresa školy Mostní 2397, 760 01 Zlín

Ředitel školy Mgr. Věra Kundratová

Kontakty:

Telefon 605 205 529

E-mail v.kundratova@centrum.cz

Zařazení do sítě škol 24. 5. 1996

IZO 102319707

REDIZO 600025331

IČO 61716391

Zřizovatel Zlínský kraj

Kontakty: PhDr. Stanislav Minařík

Vedoucí odboru školství, mládeže a sportu

Telefon 577 043 700

E-mail stanislav.minarik@kr-zlinsky.cz

.....

Podpis ředitele a razítko školy

Obsah

Identifikační údaje	2
1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY	4
1.1. Charakteristika personálního obsazení ve školní družině	4
1.2. Charakteristika žáků ve školní družině	4
1.3. Organizace družiny	4
1.4. Prostorové uspořádání, vybavení	4
1.5. Pobyt venku, školní hřiště a školní zahrada	5
1.6. Bezpečnost ve školní družině	5
1.7. Hygienické podmínky	5
2. CÍLE ŠKOLNÍ DRUŽINY	5
3. FORMY A METODY ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	6
3.1. Zájmové činnosti	7
3.2. Rekreační činnosti	7
3.3. Odpočinkové činnosti	7
3.4. Příprava na vyučování	7
3.5. Příležitostné akce	8
4. OBSAH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINY	8
4.1. Obsah vzdělávání	8
4.3. Časový plán vzdělávání a činností	8
5. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ DOCHÁZKY DO ŠD	10
6. EVALUAČNÍ PLÁN	11

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je součástí Základní školy Zlín, Mostní, kde se vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami podle §16 odst. 9, školského zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jde tedy o žáky s lehkým až středně těžkým mentálním postižením a práce s nimi probíhá způsobem, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich stupni postižení a možnostem.

1.1. Charakteristika personálního obsazení ve školní družině

Dětem se věnují vychovatelky, všechny s požadovaným vzděláním pro tuto práci. V kolektivu jsou velmi dobré pracovní vztahy, založené na vzájemné důvěře a ochotě spolupracovat a vycházet si vstříc.

1.2. Charakteristika žáků ve školní družině

Družinu navštěvují děti se speciálními vzdělávacími potřebami podle §16 odst. 9, jde o žáky s lehkým mentálním postižením, s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory. Přibývá žáků s kombinovaným postižením včetně poruch autistického spektra. Dále zde pobývají žáci se středně těžkým stupněm mentálního postižení.

Kapacita školní družiny je stanovena na 35 žáků.

1.3. Organizace družiny

Organizace školní družiny je detailně pro každý školní rok uvedena ve Vnitřním řádu ŠD. Vychovatelky úzce spolupracují se všemi pedagogy a rodiči dětí přihlášených do školní družiny. Přednostně jsou přijímáni žáci zaměstnaných matek a děti z nižších ročníků. Děti jsou do školní družiny zařazovány na základě zápisního lístku, který vyplní zákonní zástupci. Ti musí vyznačit na zápisním lístku čas, kdy žáci odcházejí domů a zda jdou sami nebo v doprovodu jiné osoby. Na zápisním lístku také musí být vypsaný osoby, které jsou oprávněny dítě z družiny vyzvednout. Vychovatelka osobně předává děti oprávněným osobám. Pokud si zákonní zástupci přejí, aby dítě odešlo samo ze školní družiny v jiný čas, než je na zápisním lístku, musí o změnu písemně požádat vychovatelku. Děti jsou v družině pod stálým dohledem vychovatelky.

Platba za pobyt v družině probíhá vždy za jedno pololetí buď osobně v kanceláři školy nebo převodem na účet školy, na základě § 123 zákona č. 561/2004 Sb., o poskytování úplaty za vzdělávání ve školní družině.

1.4. Prostorové uspořádání, vybavení

Školní družina je umístěna v prvním patře hlavní budovy. V provozu je několik oddělení ŠD. Hlavní zázemí družiny tvoří velká herna. Zde děti naleznou potřebný prostor jak pro odpočinek, tak i pro hru a rukodělné tvoření. Místnost je nově vybavena kvalitním nábytkem pro uložení hraček a stolečky pro tvoření všeho druhu, novým kobercem. Družina má dále k dispozici další prostory školy. Děti mají k dispozici pestrou škálu hraček, velký výběr společenských her, kvalitních stavebnic, tabulí pro kreslení, dětskou kuchyňku, míče, relaxační vaky. Hračky a pomůcky k volnému výběru jsou dětem k dispozici v otevřených policích, skříňkách a zásuvkách. Děti k nim mají volný přístup a mohou si je samy vybírat. Veškeré zařízení školy, pomůcky a hračky jsou hygienicky vyhovující, zdravotně nezávadné, bezpečné a jsou estetického vzhledu. Poškozené nebo rozbité předměty a hračky jsou okamžitě vyřazovány.

Pro větší pohybové aktivity a sportování všeho druhu mají děti k dispozici dobře vybavenou školní tělocvičnu. Často je využívána také školní cvičná kuchyňka, případně PC učebna.

Vychovatelky pečují trvale o výzdobu prostor celé heryny (oken, dveří, nástěnek) i části školy, družina má dále svou nástěnku na chodbě přístupnou rodičům i ostatním zájemcům s aktuálními informacemi, fotkami z akcí i prezentací průběžných výtvarných či jiných prací dětí. Výstavky prací dětí jsou umístěny jak v hernách, tak i na chodbě.

Každý rok probíhá v družině dovybavování novými pomůckami, hračkami, potřebami pro tvoření.

Děti jsou vedeny k šetrnému zacházení s hračkami a po skončení hraní také k jejich úklidu.

1.5. Pobyt venku, školní hřiště a školní zahrada

K venkovnímu pobytu dětí slouží především velmi prostorné školní hřiště. Děti zde nejraději tráví čas jízdou na koloběžkách, míčovými hrami, je zde také k dispozici kryté pískoviště, mini bylinkovo-zeleninová zahrádka a jabloň, je zde k dispozici zdroj vody, který slouží jak k zálivce zahrádky nebo letnímu osvěžení dětí.

Škola má také svoji školní zahradu v dostupné pěší vzdálenosti, kde rostou především ovocné stromy a proběhl tam např. družinový táborák spolu s rodiči dětí.

Další možností pobytu venku jsou vycházky v okolí školy, kde je spousta dobře dostupných moderních dětských hřišť, velkou výhodou je snadná dostupnost blízké Stezky zdraví spolu se sportovním areálem.

1.6. Bezpečnost ve školní družině

Na začátku školního roku vychovatelka seznamuje děti s bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví ve ŠD, žáci se řídí Vnitřním řádem školní družiny.

Školní družina v době pobytu dětí na sebe bere odpovědnost za jejich bezpečnost a ochranu zdraví a plní povinnosti dohledu nad nezletilými (§ 422 občanského zákoníku). Pracovní řád pro zaměstnance školy ukládá pedagogickým pracovníkům vykonávat nad žáky dozor.

Vychovatelky jsou proškoleny o předpisech PO a BOZP. Dodržují bezpečnostní předpisy v práci. Snaží se učinit všechna opatření pro minimalizaci vzniku jakéhokoliv úrazu. Dojde-li k úrazu, zajistí první pomoc, informují rodiče, vedení školy a vyplní patřičnou dokumentaci.

1.7. Hygienické podmínky

Na dodržování hygieny je ve všech prostorách školy kladen velký důraz. Všechny prostory jsou průběžně a podle potřeby řádně větrány. Ve škole je trvale udržováno klidné, radostné a podnětné prostředí. Budova školy i školní hřiště jsou udržovány v maximální čistotě a pořádku.

2. CÍLE ŠKOLNÍ DRUŽINY

Zaměření ŠVP odpovídá charakteru nejčastějších vzdělávacích deficitů a speciálním vzdělávacím potřebám dětí, které se projevují nejčastěji v oblastech komunikace, socializace, orientace, adaptace, v rozsahu širokého spektra mentální úrovně dětí. Děti jsou během pobytu v družině podporovány k získávání potřebných dovedností, k jejich rozšiřování, využívání a upevňování. Důraz klademe na rozvoj klíčových kompetencí, které dětem pomáhají nejen ve vzdělávacím procesu, ale následně i v

praktickém životě. Cílem je podporovat tělesné a duševní zdraví, rozvinout vzdělávací potenciál dětí pro celoživotní učení, podporovat dítě v samostatnosti, soběstačnosti, a schopnosti rozhodování. Jde o tyto oblasti:

Kompetence k učení

- u dětí rozvíjíme paměť, zařazujeme hry na soustředění, na rozvoj smyslů apod.
- zábavnou formou opakujeme s dětmi znalosti z jednotlivých předmětů, důraz klademe na trivium
- motivujeme děti k využívání získaných poznatků a vědomostí v praktickém životě
- ukazujeme dětem co nejširší využití všech informačních zdrojů (časopisů, internetu, knih)

Kompetence k řešení problémů

- děti se mohou podílet se na plánování a hodnocení činností
- děti mají dostatek prostoru pro spontánní aktivity, které samy vymýšlejí a realizují
- starší děti pomáhají dle svého zájmu s přípravou her pro ostatní
- děti si mohou vyzkoušet různé role v modelových situacích, které často navozujeme

Kompetence komunikativní

- velký důraz klademe na rozvoj slovní zásoby, dětem poskytujeme správné řečové vzory
- děti motivujeme k vhodné komunikaci mezi sebou navzájem, s učiteli a dalšími dospělými, k ohleduplnosti k druhým a pomoci slabším, děti vedeme ke slušnému chování, zdůrazňujeme hodnotu slov „prosím“ a „děkuji“, „dobrý den“ a „nashledanou“, rozvíjíme všechny smysly a způsoby komunikace

Kompetence sociální a personální

- pracujeme v přátelské atmosféře, snažíme se předcházet či ihned odstraňovat nevhodné projevy chování
- rozvíjíme spolupráci mezi dětmi bez ohledu na věk, handicap, dovednosti atp. činnosti připravujeme tak, aby každý měl možnost prosadit se, zažít úspěch děti učíme vyslechnout a respektovat názor druhých

Kompetence občanské a pracovní

- vedeme děti k samostatnému rozhodování a k zodpovědnosti
- za tato rozhodnutí dětem vysvětlujeme význam ochrany zdraví, přírody, ekologického chování
- třídíme odpad, děti motivujeme k dokončení započaté práce
- k trpělivosti při plnění úkolů a hrách rozvíjíme praktické dovednosti, děti se zdokonalují v manipulační a konstrukční činnosti

3. FORMY A METODY ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Školní družina nabízí žákům zájmové, rekreační, odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování a platí pro ně princip dobrovolnosti.

3.1. Zájmové činnosti

- **pracovní činnosti zaměřené na**

probuzení zájmu o různé druhy materiálů a práci s nimi (přírodní materiál, textil, papír), uspokojování dítěte z vlastní tvořivé činnosti, získávání praktických zkušeností a dovedností: práce montážní a demontážní (stavebnice, kostky, běžné nářadí: kladívko, šroubovák), sebeobslužné (stolování, oblékání), nácvik zručnosti (krájení jablka, výměna baterek ve vláčku), práce s půdou, setí semen a péče o truhlíky se zeleninou, vaření, pečení ve cvičné kuchyňce atd.

- **výtvarné činnosti a estetická výchova**

práce s různými druhy materiálů (korálky, kůže, papír, textil), rozšiřování dovedností v oblasti kresby, pracovně – technických dovedností, kresba, malování, koláže, stříhání, lepení, omalovánky atd.

- **přírodovědné činnosti přináší**

rozvoj zájmu žáků o přírodu, péči o zvířata v zimě, výchovu k ohleduplnému a šetrnému přístupu k přírodě, pozorování změn v přírodě, třídění odpadů, vycházky do přírody

- **hudební činnosti, divadlo**

probuzení zájmu o hudbu, její vnímání, o divadlo, poslech hudby a její reprodukce, zpěv, hudebně pohybové hry, muzikoterapie, dramaterapie, návštěva představení

- **sportovní zájmová činnost je zaměřena na**

podporu a rozvoj přirozeného zájmu o pohybovou aktivitu, zdokonalování sportovní zdatnosti dětí, sportovní a pohybové hry, překážkové dráhy, trénink obratnosti, hry s relaxačními míči, závodivé hry, hudebně-pohybové aktivity, spontánní hry apod.

- **sociální činnosti, etická výchova zaměřená na**

kommunikaci, sebeúcty, sebeocení, hodnocení druhých, empatie, spolupráce, uvolnění agresivity, zážitkové hry na rodinu, na školu (výměna rolí), na lékaře, nakupování, dramaterapie

3.2. Rekreační činnosti

Jde o vydatnou pohybovou aktivitu buď v tělocvičně nebo na čerstvém vzduchu dle fyzické zdatnosti dětí a přiměřeně k jejich zdravotnímu stavu. Dále o účinné využívání sportovního náčiní, her a hraček, tělovýchovné chvílky, volné hry dle vlastního výběru, řízené soutěživé hry a pohybové hry.

3.3. Odpočinkové činnosti

Odstraňování únavy žáků z vyučování, optimální řešení odpočinku dle individuálních potřeb, vytváření celkové duševní pohody dětí (odpočinek na koberci, klidné hry, prohlížení obrázků, četba knih, poslech, rozhovory, vyprávění, stolní hry, práce s dětskými časopisy, pexeso, tématické hry, např. rodina, povolání).

3.4. Příprava na vyučování

Zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, jde o formu zábavného procvičování učiva prostřednictvím didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a

upevňování školních poznatků v praxi (hry pro rozvoj řeči, hry na procvičování sluchové a zrakové paměti, hry pro sluchové rozlišování a zvukové projevy, pro sluchové vnímání).

3.5. Příležitostné akce

Např. táborák, pečení perníků a jiné kulinářské tvoření, oslavy, výlety, mohou být někdy určeny i rodičům a širší veřejnosti.

4. OBSAH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINY

4.1. Obsah vzdělávání

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládnutí negativních citových reakcí
- poznání sebe samého a uplatnění ve skupině
- formování životních postojů

4.2. Vzdělávací program

Zaměřuje se na tyto oblasti:

- člověk a svět: místo, kde žijeme, lidé kolem nás (příbuzenské vztahy v rodině, vztahy mezi dětmi, chování lidí – pravidla slušného chování)
- základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti
- lidé a čas (tradice, zvyky, regionální pověsti a báje, návštěva kulturních institucí – muzeum, knihovna, kino, divadlo), orientace v čase
- příroda: rozmanitost živé a neživé přírody, ochrana přírody

4.3. Časový plán vzdělávání a činností

Je rozvržen do čtyř ročních období: jaro, léto, podzim, zima

Všechny výchovné složky se budou prolínat: přírodovědná, estetická, sportovní, etická

1. Podzim – září, říjen, listopad

Náměty a formy činností v průběhu září:

- seznámení se s novými žáky, s prostorem herny, orientace ve škole a okolí
- postupné seznamování s hračkami v družině
- poučení o bezpečnosti, pravidla slušného chování
- seznámení se školní jídelnou, zásady stolování
- pobyt na školním hřišti

Náměty a formy činností v průběhu října:

- sledování změn v přírodě, pohybové hry, hry v komunikativním kruhu
- výtvarné a pracovní činnosti, zpracování úrody ze školní zahrady
- hudební hrátky, základy dramatiky

- téma zdraví, zdravé stravování, příprava zdravé svačiny, výroba ovocných šťáv, louskání ořechů
- jízdy na koloběžkách a hry všeho druhu na školním hřišti

Náměty a formy činností v průběhu listopadu:

- tvoření z různých materiálů - ježci, dýně, draci, čarodějnice, duchové
- slavíme Halloween, výroba masek a kostýmů, výzdoba herny
- pečení perníků, koláže z listů, poznávání stromů a jejich plodů i listů
- pohybové aktivity v tělocvičně nebo na školním hřišti

2. Zima – prosinec, leden, únor

Náměty a formy činností v průběhu prosince:

- výtvarné činnosti pro mikulášskou a vánoční výzdobu herny a oken na chodbě školy
- výstavka prací na družinové nástěnce
- téma Vánoce, vánoční zvyky a tradice, poslech pohádek, koled
- pečení vánočních perníků, sušení jablek v sušičce
- chystání vánočních balíčků, výroba adventních věnců, svícnu

Náměty a formy činností v průběhu ledna:

- téma Tři králové, kreslení obrázků na toto téma, povídání, čtení z knížek
- tvoření krmítek pro ptáčky, poznávání druhů ptáků našich lesů
- cvičení ve školní posilovně, pohybové aktivity v tělocvičně

Náměty a formy činností v průběhu února:

- zima kolem nás, stavění sněhuláků na školním hřišti, stavění iglů a dalších staveb ze sněhu
- zvířata v zimě – kreslení obrázků se zimní tematikou, návštěva lesa a krmení zvěře
- karnevalový rej, chystání masek, tanec a zábava v maskách
- pohybové hry v tělocvičně

3. Jaro – březen, duben, květen

Náměty a formy činností v průběhu března:

- pozorování změn v přírodě v okolí školního hřiště i okolí školy
- pěstování zeleniny a jarních květin na oknech herny, pozorování a péče o rostliny
- hudební a výtvarné činnosti na téma jaro
- výzdoba dveří, oken družiny
- sportování na školním hřišti

Náměty a formy činností v průběhu dubna:

- sběr odpadků v okolí školy, ekologická výchova, téma ochrana přírody
- poznávání stromů, keřů, květin v okolních zahradách, poznávání ptáků
- zahradní práce na školní zahradě, tvoření z přírodního materiálu
- symboly Velikonoc, zvyky a tradice Velikonoc, pečení perníků

Náměty a formy činností v průběhu května:

- výroba dárek ke Dni matek

- sportovní aktivity na školním hřišti, téma bezpečnost na silnici, používání přilby a chráničů, jízdy na koloběžkách
- sběr bylinek v okolí školy, poznávání jarních květin v okolních zahradách, pozorování kvetoucích stromů, určování druhů ovocných stromů a jejich plodů

4. Léto – červen

Náměty a formy činnosti v průběhu léta:

- pohyb na čerstvém vzduchu, jízdy na koloběžkách na školním hřišti, míčové hry, závody v běhu, hry s vodními pistolemi
- poučení dětí o bezpečnosti při koupání a slunění
- četba knih o přírodě, koloběh vody v přírodě
- vycházky do přírody s cílem poznat změny v přírodě, poznávání a sběr lesních plodů, poznávání stromů v lese

5. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ DOCHÁZKY DO ŠD

Do ŠD jsou žáci přihlášení k pravidelné docházce. Musí být vždy řádně zapsáni do stavu v příslušné dokumentaci, vedené vedoucí vychovatelkou. Žáky do ŠD přihlašují zákonní zástupci a žákem školní družiny se stávají po odevzdání vyplněné a zákonným zástupcem podepsané přihlášky do školní družiny pro daný školní rok. Ředitelka školy rozhoduje o zařazení žáky do školní družiny.

Průběh:

Pobyt dítě, žáka ve školní družině není nárokový a školní družina může být naplněna maximálně do celkové výše její kapacity. Žák není automaticky přijat do ŠD po odevzdání žádosti, ale v souladu s volnou kapacitou ŠD. Nastane-li skutečnost, že zájem o přijetí žáka do školní družiny je vyšší, než umožňuje celková kapacita ŠD, rozhoduje ředitelka školy o přijetí na základě následujících kritérií:

Přednost mají:

- žáci I. stupně ZŠ a ZŠS
- žáci, kteří dojíždějí z místa trvalého pobytu mimo Zlín
- žáci pracujících rodičů

Do ŠD nemusí být přijat žák, který řádně a včas neplatil v minulých letech poplatky za zájmové vzdělávání, nebo závažným způsobem porušil řád školní družiny. Ředitelka školy má možnost přijmout žáka do školní družiny i v případě, kdy nesplňuje výše uvedená kritéria pro přijetí, a to v případě shledá-li, že přijetí žáka do ŠD má významný přínos pro jeho individuální sociální rozvoj. Ředitelka školy vždy přihlíží k zájmům dítěte.

Vyzvednutí a ukončení:

Žáky vyzvedávají ze školní družiny zákonní zástupci. Žák může být vydáno i osobě, která je uvedena v tabulce – Zmocnění. Žáky odhlašují ze ŠD zákonní zástupci písemným prohlášením. Vyloučení z družiny, může být žák podmíněně, za vážné nebo méně vážné, ale časté kázeňské přestupky. Rozhoduje o tom ředitelka školy na návrh vychovatelky, po projednání v pedagogické radě a se zákonnými zástupci žáka.

6. EVALUAČNÍ PLÁN

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny, sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich individuální pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně - hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary, individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka.

Výchovnou práci v družině hodnotí i vedení školy, které zjišťuje svými vlastními prostředky (pozorování, hospitace, kontroly dokumentů), jak jsou naplňovány vytyčené cíle a jak družina plní své poslání.

Vnější evaluaci je zpětná vazba ze získaných informací od rodičů, samotných žáků, zřizovatele a České školní inspekce.